

Loovtöö korraldamine ja läbiviimine Mikitamäe Koolis

Käesoleva juhendi koostamisel on aluseks võetud REEK juhendmaterjal „Soovitusi ja näiteid loovtöö läbiviimiseks põhikooli III kooliastmes”.

LOOVTÖÖ KORRALDAMINE KOOLIS

1. Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud.

2. Direktor kinnitab:

- loovtööde üldise korralduse koordineerija, kelleks võib olla klassijuhataja, kelle ülesandeks on õpilaste loovtöö koostamisprotsessi jälgimine;
- loovtööde juhendajad, näiteks teematikaga seotud aineõpetajad, ainete lõimumise puhul õpetajad või vastava kvalifikatsiooniga inimesed väljaspoolt kooli;
- hindamiskomisjoni(d)

LOOVTÖÖ LÄBIVIIMISE AJAKAVA

- Õppeaasta alguses tutvustatakse õpilastele loovtöö teemasid, mis tulenevad õppeaineid läbivatest või õppekava läbivatest teemadest. Õpilased leiavad endale loovtöö juhendaja.
- Õppenõukogu kinnitab loovtöö teemad.
- Loovtööde esitlused kavandatakse 3. veerandi lõppu.

Aeg loovtöö teema valikust kuni esitluseni on erinevate loovtööde liikide puhul erinev.

LOOVTÖÖ TEEMA VALIMINE

Loovtööde teemad pakub välja kool, täpsema avaliku teeb õpilane(sed).

Õpilane valib loovtöö teema erinevate õppeainete ja valikainete ning loovtöö liikide vahel.

LOOVTÖÖ LIIGID

Läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimivaks loovtööks võib olla uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline töö ning kool koostab eelpool nimetatud tööde koostamise juhendid, mis sisaldavad ka kõigi loovtöö liikide ülesehituse ning vormistamise nõudeid.

Keelte-, loodus-, tehnoloogia- ja sotsiaalainetes ning matemaatikas on loovtöö liikideks üldjuhul kirjalik õpilasuurimus või projektitöö. Õpilane lähtub töö teostamisel valitud teemast ning läbiviimisele ja vormistamisele esitatud nõuetest.

Õpilasuurimus

Uurimustöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Töö kirjutamine annab õpilastele esimese iseseisva uurimustöö kogemuse ning võimaluse tegeleda huvipakkuvate teemade ja probleemidega kas individuaalselt või koostöös kaasõpilastega. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Samuti aitab uurimustöö kaasa oskusele oma mõtteid edasi anda loogiliselt nii kõnes kui kirjas.

Uurimustöö peaks olema valdavalt analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.

Uurimistöö koostamise etapid

Õpilane:

- 1) *valib valdkonna või õppeaine ning esialgse teema;*
- 2) *koostab koos juhendajaga töö koostamise ajakava;*
- 3) *tutvub juhendaja poolt soovitatud kirjandusega;*
- 4) *sõnastab juhendaja abiga probleemi;*
- 5) *kogub andmeid;*
- 6) *kirjutab vastavalt nõuetele uurimistöö/teksti*
- 7) *õpilane esitleb oma tööd hindamiskomisjonile.*

Õpilasuurimuse ülesehitus

Õpilase uurimustöö ülesehitus koosneb järgmistest osadest:

tiitelleht

sisukord

sissejuhatus

töö põhiosa (peatükid ja alapeatükid)

kokkuvõte, sh enesehinnang

kasutatud kirjanduse loetelu

lisad (vajadusel)

Kirjalik loovtöö sisaldab ka õpilase enesehinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta. Õpilane märgib loovtöö alustamise ja valmimise kuupäeva, koostamisele kulunud aja tundides ning lisab oma allkirja.

Projekt

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö(ülesanne) vm ettevõtmine.

Projekt pakub hea võimaluse valitud teemadel viia ellu oma ideid üksi või koos kaaslastega. Projekt annab korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja veel palju teisi elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi. Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

Loovtöö kui muusikateos või kunstitöö

Loovtöö muusikateose või kunstitööna kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav. Loovtöö võib olla nii praktiline töö kui ka vaimse idee kandja.

Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile.

Loovtöö muusikateosena võib olla õpilase omalooming aga ka muusikateose esitamine. Kunstitöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, performance jne.

Kunsti- ja projektitöö puhul koostab õpilane ka kirjaliku osa, mis vormistatakse vastavalt kooli poolt kehtestatud nõuetele.

Kunsti- ja projektitöö kirjaliku osa ülesehitus

Töö ülesehitus on näiteks järgmine:

tiitelleht

sisukord

sissejuhatus

töö käigu kirjeldus

kokkuvõte, sh enesehinnang tööle

kasutatud kirjandus

Kirjalik loovtöö sisaldab ka õpilase enesehinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta. Õpilane märgib loovtöö alustamise ja valmimise kuupäeva, koostamisele kulunud aja tundides ning lisab oma allkirja.

Loovtöö arvutil vormistamise nõuded

Uurimustöö vormistatakse arvutil lehe ühele küljele, kasutatakse paberi formaati A4. Töö maht on orienteeruvalt 10-14/ 6-10 lehekülge. Vormistamise nõuded „Kirjalike tööde vormistamise juhendis”

Loovtöö ja olümpiaadid, konkursid

Loovtöö võiks lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud ja saavutanud märkimisväärse koha üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil, õpilasuurimustööde konkursil (näiteks Archimedese Eesti õpilaste teadustööde riiklik konkurss, GLOBE õpilasuurimustööde konkurss, Tartu keskkonnahariduskeskuse õpilaste keskkonnaalaste uurimustööde konkurss jne).

LOOVTÖÖDE JUHENDAMINE

Loovtöö juhendamise põhimõtted:

- õpetajate ja õpilaste töökoormus ei tohiks oluliselt suureneda, selleks lepitakse kokku, millal ja mitu korda üldjuhul toimub juhendamine ning kokkulepitud aeg märgitakse tunniplaanis (nagu konsultatsioonid, koorilaul jne). Näiteks võiks juhendamine toimuda üle nädala, kaks korda kuus;
- loovtööde koostamine ja juhendamine on soovitatav korraldada veerandite kaupa;
- juhendajal võib olla maksimaalselt 4 õpilast või 3 rühma;
- loovtöö juhendamine võib toimuda individuaalselt või ka rühmas. Õpetaja kohtub juhendatava(te)ga vähemalt neli korda.
- juhendaja roll on suunav:

- aitab õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse ;
- nõustab õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul.
- loovtöö koostamise minimaalne ajaline maht on õpilase jaoks 15 tundi, mis sisaldab nii juhendamisele kulunud tunde kui ka iseseisvat tööd.

Loovtöö koostamise ajaline maht

õpilane	tunde
planeerimine	2
juhendajaga koos	4
tegevus	6
viimistlus	2
ettekanne	1
kokku tunde	15

LOOVTÖÖDE ESITLEMINE

Loovtöö esitlemisele pääseb õpilane, kui ta on kokkulepitud ajaks esitanud juhendajale ja hindamiskomisjonile oma uurimis- või praktilise töö (kunsti- või projektitöö, vm) koos kirjaliku osaga.

Loovtöö esitlemise korralduse põhimõtted:

- loovtöö esitus võib toimuda nii koolis kui kokkuleppel hindamiskomisjoniga väljaspool kooli;
- esitus võib toimuda koolis ka teatud teema või ainenädala raames: näiteks muusika- ja kunstinädalal, loodusainete nädalal, kus muuhulgas saavad õpilased üles astuda nt kontserdil või näitusel vastaval teemal koostatud loovtööga jm;
- mitme autori puhul osalevad loovtöö esitusel kõik rühma liikmed;
- loovtööd esitleb õpilane suulise ettekandena ning aega selleks võiks olla nt 10 minutit.
- ettekanne on õpilasel kirjaliku tekstina ettevalmistatud.
- esitlust on soovitav näitlikustada kas stendiettekande, multimeedia, audiovisuaalsete jm vahenditega.

Loovtöö esitlemisel õpilane:

- 1) selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut;
- 2) tutvustab kasutatud meeto(dit)deid;
- 3) esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti.

Loovtöö esitlemise vormid

Posterettekanne

Vormilt on poster suureformaadiline teksti ja piltidega plakat, millel olevat teksti, pildimaterjali, jooniseid, skeeme jm kommenteeritakse esitlusel suuliselt. Posterettekande alguses esitatakse eesmärgid, järeldused, tulemused ja lõppsõna.

Poster peab olema visuaalselt atraktiivne. Posterilt edasiantav info peab olema loogiliselt liigendatud, ilma keeruliste graafiliste kujundite ning liigsete detailideta. Pealkirjade ja alapealkirjade kujundamisel peab jälgima, et kiri oleks piisavalt suur ja nähtav, kiirelt loetav ja laused lühidad.

Ettekanne – suuline esitus

Kuulajate huvi suurendamiseks on võimalik tehnilisi vahendeid kasutades ettekannet illustreerida. Üks ettekande võimalikest näitlikustamise vahenditest on PowerPoint.

***PowerPoint** esitluse koostamisel tuleb kasutada ühte slaidi ühe põhiidee edasiandmiseks, illustratsioonid ja taust peavad olema vastavuses teemaga ning kirja suurust valides tuleb lähtuda auditooriumi kaugusest ekraanist. Esitlusele tuleb kasuks, kui kasutada slaidide vaheldumise efekte või animatsioone mõõdukalt, efektid ei tohiks varjutada uuritava teema esitlust. Ühele slaidile võiks paigutada vaid ühe illustratsiooni. Slaididelt ei tohi puududa ka viited autorlusele kasutatud materjali puhul.*

LOOVTÖÖDE HINDAMINE

Loovtöö hindamise eesmärgiks on:

- kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täideviimist ning anda seeläbi tagasisidet loovtöö kui terviku kohta;
- kujundada kriitilist suhtumist oma töösse, julgustada õpilast järgmisteks loovtöödeks ning toetada seeläbi isiksuse arengut.

Loovtööle ja selle esitlemisele annab koondhinnangu kolmeliikmeline hindamiskomisjon, kuhu kuulub ka õpilase juhendaja. Rühmatöö puhul antakse hinnang iga liikme tööle, mis kujuneb tööprotsessi jooksul peetud päeviku alusel.

Hinnang antakse:

- **töö sisule:** töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; kunstitöö ning omaloomingulise muusikateose puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust; muusikateose esitamise puhul hinnatakse kunstilist teostust.
- **loovtöö protsessile:** õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkust, suhtlemisoskust;
- **loovtöö vormistamisele:** teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine.
- **loovtöö esitlemisele:** esitluse ülesehitus, kõne tempo, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.

Kõned ja esitlused

Hindamise alused	Suurepärane	Hea	Vajab arendamist
Häälekasutus: tempo (kiire/aeglane); tugevus (kõva/vaikne); tämb;er; artikulatsioon	Rääkijat on meeldiv kuulata, kasutab pause ja rõhke kõne rütmistamiseks. Hääl kõlab loomulikult, väljendus on selge.	Kõne on selge, esitus pisut monotoonne.	Kõne monotoonne, hääl liiga vaikne, tempo liiga kiire või liiga aeglane; pikad mõtlemispausid, kasutab verbaalseid täiendeid.
Ülesehitus, argumentatsioon	Kõne/esitluse ülesehitus on korras, st tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.	Ülesehitus on jälgitav, mõtted on esitatud selgelt.	Kõne ülesehitus on ebaloogiline. Mõtted on kohati seotud. Sõnumit on raske mõista.
Mulje: entusiasm, siirus, originaalsus	Kõnelejal on hea kontakt publikuga, esineja usub oma sõnumisse, paneb end kuulama. Esitus on loov ja teemakäsitus isikupärane.	Kõneleja usub oma sõnumisse, on esinemiseks hästi ette valmistunud, püüab luua sidet publikuga.	Kõneleja on ette valmistunud, kuid ei esine enesekindlalt. Peab pigem monoloogi kui dialoogi. Silmside publikuga on kasin.
Näitliku lisamaterjali kasutamine (lisapunktid)	Kasutab esinemise ilmestamiseks erinevaid vahendeid (tabelid, graafikuid). Näitmaterjalide kvaliteet on hea.	Kasutab näitlikku lisamaterjali	Kasutatud lisamaterjal ei toeta sisu, kvaliteet kõikuv.

Hindamise kriteeriumid

1. Põhiidee ja sisu vastavus, põhjalikkus: kas uuritud on sissejuhatuses püstitatud põhiideed, kas faktid on kontrollitud, kas materjali on piisavalt jms.
2. Ülesehituse terviklikkus: kas kõik töö osad on olemas, kas liigendus on piisav ja loogiline jne.
3. Keele korrektsus ja stiili sobivus.
4. Vormistamise korrektsus, sh viitamine.
5. Õpilase aktiivsus uurimisprotsessis.
6. Töö kaitsmine.